

Dosarul nr. 3r-2/24
2-23156740-01-3r-02012024

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca)

DECIZIE

20 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând recursul depus de Igor Tuleanțev, reprezentat de avocatul Alina Palii, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Igor Tuleanțev către Serviciul de Informație și Securitate al Republicii Moldova, Comisia pentru Situații Excepționale, persoana terță Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, privind anularea parțială a actului administrativ, împotriva încheierii din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea,

c o n s t a t ă :

La data de 03 noiembrie 2023 Igor Tuleanțev s-a adresat instanței de contencios administrativ cu acțiune către Serviciul de Informație și Securitate al RM, Comisia pentru Situații Excepționale, persoana terță Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, privind anularea parțială a actului administrativ, punctele 1 și 2 din ordinul directorului SIS nr. 74 din 30 octombrie 2023.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 30 octombrie 2023 Serviciul de Informații și Securitate al RM a emis ordinul nr.74. Ordinul dat a fost adoptat în temeiul art.22 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, în temeiul hotărârii Parlamentului nr. 41/2022 privind declararea stării de urgență și hotărârile Parlamentului de prelungire a stării de urgență.

Potrivit pct. 1 din ordin s-a aprobat lista surselor cu conținut on-line utilizate în războiul internațional contra Republicii Moldova, care promovează în condițiile stării de urgență, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 41/2022, alterarea conținutului informațiilor difuzate în spațiul public în stare să genereze tensiuni ori conflicte sociale provenite de la autoritățile publice din statul aflat în conflict militar și recunoscut drept stat agresor sau provenite de la persoanele fizice sau juridice incluse în listele de sancțiuni internaționale ale Uniunii Europene, Statele Unite ale Americii, Regatului Unit al Marii Britanic și Irlandei de Nord, Canadei și Norvegiei, pentru acțiuni ce au urmărit destabilizarea ordinii constituționale din Republica Moldova sau pentru

implicarea în acțiuni ce atentează la statalitatea și integritatea teritorială a statului vecin Ucraina: ... <https://enews.md>;...

Menționează că, este proprietarul numelui de domeniu www.enews.md, iar în acest sens, începând cu ziua de 30 octombrie 2023, data la care a intrat în vigoare actul contestat, domeniul www.enews.md a fost blocat, iar tot conținutul publicat pe site-ul dat a fost distrus, fără a fi recuperat.

Reclamantul a indicat că a aflat despre decizia adoptată din sursele publice, astfel acesta nu a fost invitat de a participa la procedura administrativă corespunzătoare și nici nu i-au fost solicitate careva explicații cu referire la situația creată.

A invocat că prin blocarea paginii web www.enews.md conform pct. 1 și 2 din ordinul nr. 74, Serviciul de Informații și Securitate al RM a încălcat flagrant art. 10, art. 1 Protocolul I din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 32, 34, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova, Legea privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, Codul serviciilor media audiovizuale, și-a depășit grav competența legală.

A remarcat că a înregistrat legal portalul informațional, în strictă conformitate cu legislația națională. Furnizorul de serviciu de comunicații electronice www.enews.md nu este vizat în decizia CSE nr. 1/2022 referitor la restricții sau sancțiuni sau careva alte decizii sau hotărâri. Acest furnizor media niciodată nu a fost sancționat pentru cele invocate în ordinul SIS, adică pentru răspândirea de informații false, manipulare etc. Furnizorul vizat, contrar motivării SIS și CSE, nu a admis careva încălcări, care ar fi constatate de vreun organ constator.

Mai mult ca atât pagina web www.enews.md a fost înregistrată pentru ca toți autorii doritori să poată publica articolele lor, în mod gratuit. Publicațiile prezentau opiniile cetățenilor din toată țara, acestea descriau situațiile din diferite raioane ale republicii.

În opinia reclamantului, prin pct.1 și 2 din ordin nr.74 din 30 octombrie 2023 se fac derogări inadmisibile de la prevederile legislației naționale. Prin ignorarea totală a procedurii legale de sancționare/blocare a activității unui furnizor de servicii media SIS și CSE a sfidat grav drepturi fundamentale garantate de CEDO și Constituția RM.

A menționat că pct. 1 și 2 din ordinul nr. 74 restrânge unele drepturi și libertăți ale cetățenilor sau creează premise pentru fentarea drepturilor constituționale ale acestora, ignorând și omițând aplicabilitatea în timp, în pofida testului de proporționalitate statuat expres în art.54 din Constituția Republicii Moldova.

A opinat că Serviciul de Informații și Securitate nu a motivat în ce măsură competențele ordinare ale executivului sau serviciilor de comunicații electronice sunt insuficiente pentru depășirea riscurilor presupuse și menționate în contextul situației de criză și în ce măsură derogarea de la lege și preluarea competențelor unui organ autonom poate compensa deficiența în discuție. Nu a existat nicio motivare care să reflecte standardul proporționalității, în privința restricțiilor privind libertatea de expresie, dreptul la informare, dreptul la proprietate, drepturi violate prin pct. 1 și 2 din ordinul contestat.

A susținut reclamantul că actul contestat a fost aprobat fără invitarea sa de a veni cu explicații, fără a fi intentată procedura administrativă defavorabilă și fără a fi asigurat un proces echitabil și dreptul la apărare.

Prin încheierea din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibilă acțiunea, din motivul omiterii termenului de contestare.

Nefiind de acord cu încheierea din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, la 21 decembrie 2023 Igor Tuleanțev, reprezentat de avocatul Alina Palii, a depus recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii recurate cu remiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului recurentul a invocat că, contrar constatărilor instanței de fond, a depus cererea de chemare în judecată la data de 01 noiembrie 2023, fiind expediată la 01 noiembrie 2023 prin intermediul Poștei Moldova și nicidecum la data de 03 noiembrie 2023. Acest fapt se confirmă prin avizul de recepție și ștampila ÎS „Poșta Moldovei” aplicată pe plicul poștal, dar și prin informația de pe pagina web a ÎS „Poșta Moldovei, care se descifrează prin codul unic aplicat pe plicul poștal în care a fost expediată în adresa instanței contestația, DS8001503089R.

Susține că instanța de fond a interpretat greșit data expedierii corespondenței cu data recepționării ei de către instanță.

Prin referința din 09 februarie 2024 intimatul Serviciul de Informații și Securitate a solicitat respingerea recursului.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Curtea de Apel Chișinău a emis încheierea la 18 decembrie 2023. Astfel, recurentul Igor Tuleanțev s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 21 decembrie 2023, în termenul legal.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Examinând recursul declarat, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, din următoarele considerente.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că potrivit pct. 1 din ordinul SIS nr. 74 din 30 octombrie 2023 s-a aprobat lista surselor cu conținut on-line utilizate în războiul internațional contra Republicii Moldova, care promovează în condițiile stării de urgență, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 41/2022, alterarea conținutului informațiilor difuzate în spațiul public în stare să genereze tensiuni ori conflicte sociale provenite de la autoritățile publice din statul aflat în conflict militar și recunoscut drept stat agresor sau provenite de la persoanele fizice sau juridice incluse în listele de sancțiuni internaționale ale Uniunii Europene, Statele Unite ale Americii, Regatului

Unit al Marii Britanic și Irlandei de Nord, Canadei și Norvegiei, pentru acțiuni ce au urmărit destabilizarea ordinii constituționale din Republica Moldova sau pentru implicarea în acțiuni ce atentează la statalitatea și integritatea teritorială a statului vecin Ucraina.

Ordinul dat a fost adoptat în temeiul art. 22 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de sediu și de război, în temeiul hotărârii Parlamentului nr. 41/2022 privind declararea stării de urgență și hotărârile Parlamentului de prelungire a stării de urgență.

Igor Tuleanțev s-a adresat instanței de contencios administrativ cu acțiunea către Serviciul de Informație și Securitate al RM, Comisia pentru Situații Excepționale, solicitând anularea punctelor 1 și 2 din ordinul directorului SIS nr. 74 din 30 octombrie 2023 în partea ce se referă la pagina web www.eneews.md.

Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art. 207 alin. (2), lit. d) din Codul administrativ, prin încheierea din 18 decembrie 2023 a declarat inadmisibilă acțiunea din motivul omiterii termenului de contestare.

Instanța de fond a considerat că acțiunea urmează a fi declarată inadmisibilă, din motivul că recurentul a contestat ordinul SIS la data de 03 noiembrie 2023, pe când ordinul urma a fi contestat direct la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 72 de ore de la data publicării acestuia pe pagina web oficială a Serviciului de Informații și Securitate, care a expirat la data de 02 noiembrie 2023.

Instanța de recurs consideră justă concluzia instanței de fond, în acest sens menționând următoarele.

Prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022 privind declararea stării de urgență, s-a declarat stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă de 60 de zile.

În conformitate cu prevederile art. 2 pct. 7) din Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022 privind declararea stării de urgență, pe perioada stării de urgență, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova va emite dispoziții în vederea punerii în executare a următoarelor măsuri: stabilirea unui regim special de lucru pentru agenți economici și instituții publice, soluționarea altor chestiuni privind activitatea acestora, necesare desfășurării lucrărilor de salvare-deblocare și a altor lucrări de neamânat.

Iar, conform art. 3 și 4 din Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022 privind declararea stării de urgență, dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova sunt obligatorii și executorii pentru conducătorii autorităților administrației publice centrale și locale, ai agenților economici, ai instituțiilor publice, precum și pentru cetățeni și alte persoane aflate pe teritoriul Republicii Moldova. Dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova intră în vigoare în momentul emiterii.

Se reține că, prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24.02.2022 privind declararea stării de urgență, s-a declarat stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă de 60 de zile.

Prin modificările ulterioare efectuate prin Hotărârile Parlamentului nr.105/2022, nr.163/2022, 245/2022, nr.278/2022, nr.330/2022, nr.12/2023, nr.67/2023, nr.133/2023, nr.244/2023 și nr.274/2023 s-a prelungit starea de urgență cu 60 de zile, începând cu data de 02 octombrie 2023.

Conform art.2 din Hotărârea Parlamentului privind prelungirea stării de urgență nr. 274 din 21.09.2023, abilitarea Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova de a emite dispoziții pe perioada stării de urgență în vederea punerii în executare a măsurilor prevăzute la art.2 din Hotărârea Parlamentului nr.41/2022 privind declararea stării de urgență rămâne aplicabilă pe durata prelungirii stării de urgență.

La data de 02 martie 2022 de către Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a fost adoptată dispoziția nr. 5. În punctul 5 subpct. 5.2.4 al dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 5 din 02 martie 2022 s-a stabilit că, prin derogare de la Capitolul VI al Legii nr. 212 din 24 iunie 2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, pe perioada stării de urgență se stabilesc următoarele măsuri specifice în domeniul justiției, pentru acțiunile în contenciosul administrativ, prin excepție de la pct. 5.2.1, dispozițiile normative și individuale ale organelor competente în domeniul planificării, organizării și coordonării activității de aplicare a măsurilor impuse de starea de urgență declarată se contestă direct la Curtea de Apel în circumscripția căruia se află organul al cărui act se contestă, în termen de 72 de ore de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau din momentul afișării pe pagina web oficială a Guvernului.

Conform pct. 1 din dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 13 din 31 martie 2022, s-au exclus măsurile specifice în domeniul justiției și s-a abrogat punctul 5 din dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022, cu modificările ulterioare, a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, începând cu data de 04 aprilie 2022.

Iar, prin punctul 2 subpct. 2.4. din dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 13 din 31 martie 2022 s-a dispus, stabilirea următoarelor măsuri de tranziție în domeniul justiției, începând cu data de 04 aprilie 2022, potrivit cărora dispozițiile normative și individuale ale organelor competente în domeniul planificării, organizării și coordonării activității de aplicare a măsurilor impuse de starea de urgență declarată se contestă direct la Curtea de Apel în circumscripția căruia se află organul al cărui act se contestă, în termen de 72 de ore de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau din momentul afișării pe pagina web oficială a Guvernului.

Articolul 3 Cod administrativ prevede că, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de îndeplinire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Conform art. 5 Cod administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Dispozițiile legale enunțate inter alia instituie testul de admisibilitate a acțiunii în contencios administrativ.

Astfel, în cazul dat reclamantul a depus o acțiune în contestare a actului administrativ defavorabil în conformitate cu prevederile art. 10 și 206 alin. (1) lit. a) Codul administrativ.

În esență scopul acțiunii în contestare constă în anularea unui act administrativ defavorabil, care prin acțiunea sa aduce o atingere ilegală unui drept subiectiv concret recunoscut de lege unei anumite persoane.

Or, art. 206 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, indică că o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare).

Conform art. 10 alin.(1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Astfel, ordinul directorului Serviciului de Informații și Securitate nr. 74 din 30 octombrie 2023, fiind emis în condițiile stării de urgență, instituite prin Hotărârea Parlamentului nr. 41/2022, iar în sensul punctul 2 subpct. 2.4. din dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 13 din 31 martie 2022, reprezintă o dispoziție individuală a organului competent în domeniul planificării, organizării și coordonării activității de aplicare a măsurilor impuse de starea de urgență declarată, urmează a fi contestat direct la Curtea de Apel Chișinău, adică în cazul din speță urmează a fi aplicată competența jurisdicțională derogatorie, care statuează în mod expres competența la examinarea acțiunilor a Curții de Apel Chișinău.

Articolul 20 din Codul administrativ prevede că, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Totodată, art. 39 alin.(2) Cod administrativ, prevede că, orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Conform art.17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În conformitate cu art. 189 alin. (1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Articolul 207 alin. (2) lit. d) Cod administrativ, prevede că, acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.209.

Conform art. 209 alin.(1) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, *dacă legea nu prevede altfel*. Acest termen începe să curgă de la data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia, data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

Instanța de recurs menționează că la caz, legea prevede altfel.

Astfel, având în vedere că acțiunile Serviciului de Informație și Securitate, în speță, vizează organizarea și coordonarea unor măsuri impuse de starea de urgență, în special de implementarea prevederilor dispoziției CSE nr. 1/2022, rezultă că la caz sunt aplicabile prevederile pct. 2 din dispoziția CSE nr. 13 din 31 martie 2022 și corespunzător, orice act administrativ al SIS în acest domeniu urma a fi contestat în termen de 72 de ore de la data publicării.

Conform informației publicate pe pagina oficială web a Serviciului de Informație și Securitate, ordinul nr. 74 emis la 30 octombrie 2023, în aceeași zi, a fost publicat la ora 13:10. Prin urmare, în speță termenul de 72 de ore pentru înaintarea acțiunii a expirat la data de 02 noiembrie 2023, zi de joi. Însă, acțiunea a fost depusă la data de 03 noiembrie 2023, cu omiterea termenului legal de contestare.

Conform art. 65 alin. (1), (2) din Codul administrativ dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise. Astfel, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice ce confirmă imposibilitatea depunerii acestuia în termen.

La caz, reclamantul Igor Tuleanțev nu a depus cerere privind repunerea în termen a acțiunii.

În acest context, instanța de recurs consideră neîntemeiate argumentele recurentului invocate în susținerea recursului, precum că a depus cererea de chemare în judecată la data de 01 noiembrie 2023, fiind expediată prin intermediul Poștei Moldova și nicidecum la data de 03 noiembrie 2023 .

Conform copiei avizului de recepție, atașată la recurs, precum și informației publice plasate pe pagina web a ÎS „Poșta Moldovei”, la rubrica serviciul on-line de urmărire a expedierii (Track & Trace), contrar celor invocate de recurent, se atestă că corespondența a fost recepționată de către instanță la data de 03 noiembrie 2023.

Alte probe care ar atesta expedierea corespondenței la data de 01 noiembrie 2023 la materialele dosarului nu se regăsesc, argumentele recurentului aduse în acest sens având un caracter declarativ. Iar, avizul nr. DS8001503089AR, anexat la recurs, nu confirmă certitudinea că ar rezulta anume din acest dosar, în condițiile în care nu există anexat plicul cu actele expediate împreună cu acest aviz. Mai mult, actele recepționate de instanța de judecată la 03 noiembrie 2023 confirmă depunerea fizică a acestora.

Conform art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Contrar acestor prevederi legale, reclamantul Igor Tuleanțev nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

În asemenea circumstanțe, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de fond întemeiat a declarat inadmisibilă acțiunea depusă de Igor Tuleanțev.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de fond este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurentul Igor Tuleanțev

sunt neîntemeiate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de Igor Tuleanțev, reprezentat de avocatul Alina Palii.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b), alin. (3) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de către Igor Tuleanțev, reprezentat de avocatul Alina Palii și se menține încheierea din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă